

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Пламен Стоянов Божинов, дм, дмн

Медицински университет – Плевен, МБАЛ „Сърце и мозък” - Плевен

**на дисертационен труд на д-р ТИХОМИР ВЕСЕЛИНОВ ДРЕНСКИ
за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
по научната специалност „Неврология” на тема „ПРОДЪЛЖИТЕЛНО
МУЛТИМОДАЛНО МОНИТОРИРАНЕ НА ОСТРИЯ МОЗЪЧЕН
ИНСУЛТ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ПОТИСНАТО СЪЗНАНИЕ”**

Със заповед № Р-109-46/28.01.2021 г. на ректора на МУ Варна, въз основа на доклад с вх. №102-86/12.01.2121 от Ръководител на Катедра „Нервни болести и невронауки” при МУ-Варна, на базата на решение на Факултетен съвет на Факултета по медицина по протокол № 37/25.01.2021 и съм избран за член на Научното жури на горепосочения дисертационен труд, а на първото заседание с протокол №1/09.02.2021 г. съм определен изготвя становище.

Кратки данни за професионалното развитие и квалификация на докторанта:

Д-р Тихомир Венелинов Дренски завършва медицина през 2006 г. в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ гр. Варна, а от 2015 г. е специалист по нервни боести. Професионалният път на д-р Дренски е свързан изцяло с МУ – Варна: от м. септември 2009 г. до м. декември 2014 г. е лекар-специализант, от м. март 2016 г. е зачислен като докторант, а от м. февруари 2017 г. е асистент по неврология към Катедра „Неврология и невронауки” на Медицински Университет „Проф. д-р Параскев Стоянов”, гр. Варна. От м. октомври 2020 г. е началник отделение ОИЛНБ към Втора клиника по нервни болести на УМБАЛ „Света Марина” ЕАД – гр. Варна.

Дисертационният труд на д-р Тихомир Венелинов Дренски е посветен на значим медицински и социален проблем, свързан с лечението и мониторирането на пациентите с остри исхемични инсулти с нарушено съзнание. Според последните проучвания исхемичните инсулти нарастват както в Европа, така и в САЩ, което определя значимостта и актуалността на темата на дисертацията.

Обем и структура на дисертационния труд: Дисертацията е структурирана съгласно възприетите у нас стандарти. Обемът и е 142 страници като съдържа: Съдържание – 2 стр., Използвани съкращения – 2 стр., Въведение –

1 стр., Литературен обзор – 41 стр., Цел, задачи и работни хипотези – 1 стр., Материал и методи – 6 стр., Собствени резултати – 68 стр., Обсъждане на резултатите – 16 стр., Заключение – 2 стр., Изводи – стр., Приноси – 1 стр., , Използвана литература – 15 стр., Списък на публикации, свързани с дисертационния труд – 1 стр., Приложение – 1 стр. Дисертационният труд съдържа 59 таблици в основния текст и 1 таблица в Приложения. Онагледен е с 23 фигури. Цитирани са 170 литературни източника, от които 9 на български и 169 на английски език като над 75% от тях са от последните 5 години.

Литературен обзор: Той е структуриран в 7 части. В настоящето становище ще разгледам най-важните, според мен, части на литературния обзор, определящи оригиналността на дисертационния труд. В *Първа глава* са представени значителните промени както в заболяемостта, болестността и смъртността от остър мозъчен инсулт, така и в разбиранията за конкретните рискови фактори и стратегиите за първична профилактика на заболяването. *Втора глава* е посветена на класификациите на острия мозъчен инсулт – исхемичен и хеморагичен. Трета глава разглежда особеностите на авторегулацията на мозъчното кръвообръщение при острия мозъчен инсулт с акцент върху корелацията на клиничната тежест и находката от образните изследвания. *Четвърта глава* разглежда методите на динамично проследяване на нарушенията на мозъчното кръвообращение при острия мозъчен инсулт като особено внимание е отделено на електрофизиологичните изследвания (електроенцефалография и евокирани потенциали). Напредъкът на технологиите, изразяващ се с дигитализацията на получените електроенцефалографски записи, съхраняването, количествения анализ и предаването им, допринася за успешното използване на продължителния електроенцефалографски мониторинг в интензивните неврологични отделения, вкл. и при проследяването на болните с мозъчна исхемия в критично състояние. Представени са и съвременните невросонографски и невроизобразяващи методи на изследване - транскраниална дуплекс сонография, компютърна томография и ангиография, магнитно-резонансно изобразяване

Целта на дисертационния труд е ясно и точно формулирана: „да се проведе сравнително проучване на влиянието на продължителното мултимодално мониториране на болните с остър исхемичен и хеморагичен мозъчен инсулт с потиснато съзнание върху прогнозата на заболяването”.

Задачите са 7 (седем) и са структурирани съобразно целта.

Материал и методи: Проучването е проспективно и е проведено във Втора клиника по нервни болести с Отделение за лечение на остри мозъчни инсулти и Отделение за интензивно лечение на неврологичните болести на УМБАЛ „Света

Марина”, гр. Варна за периода между 01.01.2018 г. и 28.02.2019 г. Изследвани общо 63 болни с остър исхемичен инсулт и различна степен на потиснато съзнание. Групата с остър исхемичен мозъчен инсулт включва 42-ма болни, а тази с остър хеморагичен мозъчен инсулт – 21 пациенти. Всички данни са обработени с адекватни и модерни статистически методи, което е основание за приемане на получените от проучването резултати и направените изводи. Методите включват: пълен неврологичен и физикален статус, транскраниална доплерова сонография, електроенцефалография, зрителни и слухови евокирани потенциали и компютърна томография. Степента на потиснато съзнание е оценена по скалата за комата от Glasgow-Liège.

Резултати и обсъждане: Резултатите от изследването са отлично онагледени с общо 23 фигури и 60 таблици, които значително улесняват възприемането на обработените данни. В обсъждането е отделено съществено внимание на следните параметри: диагностично-прогностичната стойност на транскраниалната доплерова сонография, електрофизиологичните изследвания, скалата за оценка на комата по Glasgow-Liège и ролята на придружаващите заболявания при болните с остър исхемичен и хеморагичен инсулт.

Докторантът разглежда всички статистически значими разлики между отделните параметри и анализира специфични показатели, имащи отношение към продължителното мултимодално мониториране на острите мозъчно-съдови инциденти при пациентите с потиснато съзнание.

В заключението на дисертационния труд д-р Тихомир Дренски прави критичен анализ на собствените изследвания и резултати и обобщава основните елементи на проследяващото мултимодално невромониториране чрез идентификацията на конкретната диагностично-прогностична стойност на транскраниалната доплерова сонография, електроенцефалографията, зрителните и слухови евокирани потенциали, както и на скалата за кома по Glasgow-Liege.

Изводи: В съответствие с получените данни и анализиранияте резултати при пациентите с остри исхемични и хеморагични инсулти, докторантът прави 7 (седем) изводи, от които най-важните по значимост, според мен, са следните: динамичното проследяване на доплеросонографските характеристики подобрява прогностичния процес; ЕЕГ мониторирането показва две основни и променящи се патологични находки: нисковолтажна активност и дифузни остри и тета вълни; мониторинга на зрителните flash евокирани потенциали се представя чрез снижена амплитуда и удължено латентно време на P100, а при слуховите евокирани потенциали се регистрират по-често от страната на увредата изменения в III, IV и I-ва вълна; потиснатостта на съзнанието и придружаващите заболявания

са свързани с неблагоприятна прогноза и накрая мултимодалното мониториране притежава по-голяма практическа стойност в сравнение със самостоятелното използване на невроизобразителните и неврофизиологични методи.

Приноси: От изведените общо 2 приноса с оригинален характер и 5 с потвърдителен характер мога да обобща следното:

Приноси с оригинален характер: За първи път у нас е анализирана динамиката на траскраниална доплерова сонография, ЕЕГ и евокирани потенциали при болни с остри исхемични и хеморагични нарушения на мозъчното кръвообръщение като е доказана прогностичната стойност на мултимодалното мониториране на тези показатели.

Приноси с потвърдителен характер: Потвърждава се диагностичната и прогностичната стойност на електроенцефалографията, спомагателната стойност на зрителните и слуховите евокирани потенциали, както и неблагоприятното въздействие на тежката степен на потиснатост на съзнанието.

Заключение: Представеният дисертационен труд на д-р Тихомир Венелинов Дренски е оригинален, актуален и е негово лично дело. Дисертантът показва отлична литературна осведоменост, способност да формулира ясно целта и постига задачите си, прилагайки съвременни неврофизиологични и статистически методи. Чрез критичен анализ на резултатите си, той прави добре обосновани изводи, а приносите имат съществено научно-теоретично и научно-практическо значение. Представени са три публикации, свързани с темата на дисертацията.

Приложената документация е пълна, спазени са изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научните степени и заемане на академичните длъжности в МУ-Варна.

С оглед на всичко гореизложено, давам своята положителна оценка, и предлагам на докторанта д-р Тихомир Венелинов Дренски да бъде присъдена научната и образователна степен „доктор” по научната специалност „неврология”. Препоръчвам на членовете на Научното жури да оценят достойнствата на дисертационния труд и също да гласуват положително.

13. 03. 2021 г.

Проф. д-р Пламен Божинов, дмн